

Recension av Gotlands flora band 1 & 2 i GT

Fantastiskt. Imponerande. Vilket intresse! Vilket arbete! Vilket tålamod! Vilken kunskap!

Det är lätt att ta till superlativer när man skall berätta om Gotlands Botaniska Förenings nya storverk – Gotlands flora. En bok i två delar som tagit 33 år att få färdig, som omfattar närmare tusen sidor och som krävt insatser av flera hundra personer. Eller, som projektledaren Bo Göran Johansson skriver, ”en myriad av personer”.

Många har alltså arbetat med floran men tre verkliga eldsjälur har gjort grovjobbet – dessutom till största delen helt ideellt. De är förutom Bo Göran Johansson också Gun Ingmansson och Jörgen Petersson. Det är den trio som är författare till själva växtförteckningen, själva floran.

Floran omfattar som sagt två delar; den första med en rad olika artiklar i ämnet, den andra med själva växtförteckningen som omfattar cirka 2 400 växter och kräver över 700 sidor.

Gotlands Botaniska Förening bildades 1980 med ett av målen att göra den här floran. De första åren var det mest tankar och idéer men 1983, alltså för 33 år sedan, startade man på allvar med Projekt Gotlands flora. 2007 kunde man komma ut med första delen, som man kallade guide, men först nu kommer alltså själva floran.

Första delen, med Bo Göran Johansson och Jörgen Petersson som redaktörer, har skrivits av flera olika författare varav några som Stig Högström och Torgny Rosvall hunnit avlida under arbetets gång och alltså inte får uppleva resultatet av sina insatser. De flesta uppsatserna har skrivits av Jörgen Petersson; en bra allmän översikt av landskapet Gotland, om naturskyddade områden, om fridlysta och rödlistade växter, växtgeografi, en omfattande beskrivning av växtmiljöer och ett intressant kapitel om hur växterna invandrat, de första redan från istiden.

Här tar han upp även människans påverkan på växter och miljö; utdikning av myrarna, uppodling av ängen, minskat bete, ändrat skogsbruk och en kalkbrytning som ödelägger unika naturtyper och klassiska växtlokaler.

Jörgen Petersson har också i samarbete med Torbjörn Lindell bearbetat Torgny Rosvalls arbete om Gotlands botaniska historia där vi får möta en lång rad botanister, de första redan från danska tiden på 1600-talet. Från senare tid kan nämnas namn som Bengt Larsson, Bengt Pettersson och redan nämnde Torgny Rosvall.

Sven-Ingemund Svantesson berättar om geologi, bröderna Stig och Ulf Högström skriver om klimatet och Barbro Pettersson om växtnamnen på gutamål.

Till sist berättar Bo Göran Johansson hur arbetet med floran bedrivits, till exempel hur man inventerat i så små rutor som 10x10 meter över hela ön! Närmare tusen sådana rutor har fingranskats, det ger runt 100 000 kvadratmeter under lupp!

Förutom inventeringarna har man letat intensivt i mängder av litteratur och i herbarier inte enbart på Gotland.

Band 2 innehåller den digra förteckningen av växter – inte att förväxla med den bestämningsflora som Magnus Martinsson gav ut för några år sedan under titeln Gotländska växter.

Här bjuds på tusentals växter med latinska, svenska och ibland också gutniska namn, status, växtmiljö och listor över växtlokaler – angivna med koordinater! Lokallistan bygger på uppgifter från det att arbetet startade 1983 men även äldre uppgifter finns med – också osäkra och felaktiga.

Växterna illustreras med kartor och fotografier, till stor del tagna av Stellan Hedgren.

Ett enastående arbete att plöja sig igenom och sätta sig in i. I florans förord kallar landshövding Seidegård det ”en spännande resa”, och det är bara att instämma.

Ola Sollerman